

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Omnia Latina Scripta Matthiæ Flacij Illyrici

Flacius, Matthias

Magdeburgæ

VD16 F 1296

Illvstrissimo Principi Et Domino, Domino Augusto Duci Saconiaë, &c. ...
Matthias Flacius Illyricus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36647

ILLVSTRISSIMO
PRINCIPI ET DOMINO,
Domino Augusto Duci Saxoniae, &c.
In agnita receptaq; religionis Christi
puritate, eiusq; confessione con-
stantiam Matthias Flaci-
us Illyricus.

CVM DOMINVS IESVS IAM
sub finem uitae suae cerneret Hieroso-
lymam, urbem tunc temporis (teste
Strabone alijsq; scriptoribus) amplissimam,
ditissimam & cultissimam, laetam, securam
q; de ira poenisc; diuinis, inquit: si scires &
tu, quae ad pacem tuam faciunt, scilicet fieres,
utiq; & tu, ac poenitentiam ageres, nunc res-
tuas bene beateq; se habere existimas, Tan-
tumq; id summae tuae foelicitati obstare iu-
dicas, quod uereris, ne propter me, meamq;
doctrinam Romani ueniant, teq; funditus
deleant.

Quare summa diligentia consultas &
inquiris, quonam modo me quam astutissi-
me de medio tollas. Id si possis sic uafre effi-
cere, ne tumultus oriretur in populo, tum-
te tuam foelicitatem plane propriam, fir-
mam ac perpetuam habere non dubitares.
O stulta, adeo ne tui sapientes & legisperiti
Epicureismo oppressi sunt, ut sibi in ani-
mum inducere possint, homines placando &
Deum offendendo pacem haberi posse. At
qui hoc ipsum erit tuae summae ruinae praeci-
pua causa.

Sic iam quoq; deploranda uel detestanda
potius

potius est imp̄ij mundi et quorundam epicu-
reorum sapientulorum carnalis prudentia,
qui prorsus nihil dubitant, quin si astute ca-
piendo Christū, eumq; crucifigendo Roma-
nos placare possint, tum liberati omni peri-
culo, perpetuo beateq; uitam acturi essent.

Apud istos de honestate & pietate nihil
licet dicere, nō enim illi dubitant, quin quic-
quid sibi expediat, id etiam liceat, ut pote
qui iam scriptis quoq; libris asseuerent lice-
re Christianis octo posteriora decalogi præ-
cepta uiolare, ut se ex periculis ac difficulta-
tibus imminentibus expediant. Id est licere
ac secundum naturam esse, contra illam ni-
mis duram Stoicorum sententiam, cum alie-
no incommodo suum commodum quærere,
magisq; secundum naturam esse iniustitiã,
quam morbos aut alios corporis cruciatus.
Licere frangere omnia iuramenta, spoliare
uel etiam parentes, causam esse belli, stupro-
rum, rapinarum, cædis innocentium Christi-
anorum & quarumuis calamitatum, ut sic te
ex periculo eximas, tuas opes & honores au-
geas.

Cum igitur isti epicurei homines hanc
sententiam prorsus pro certa habeant, nec
quicquam ab ea abhorrens audire uelint,
frustra apud eos de pietate ac honestate de-
clamarem. Quare tantum dicam breuissime
aliquid de ea, quam solam libenter audiunt,
corporali utilitate.

Est igitur etiam huius miseræ corporalis
uitæ ea ratio, ut non casu mundus hic, hæc
uita, quam habemus, omniaq; quibus eam
fouemus extiterint, nec etiam uel casu uel
principaliter (ut epicurei putant) nostra pru-
dentia

dentia iā eadē regantur seruenturq; , sed Dei creatoris cœli & terræ prouidentia , in quo nos omnes uiuimus agimus & mouemur.

Sed nec de Deo quicquam stulti isti auidere uolunt, dicit enim in corde & uita sua, si non in ore, non est Deus. Quare & hanc materiam missam facere cogor, ac peto tantum ab eis, ut saltem experientiam ipsam tum sui temporis tum & præteriti ex historijs consulant, uideantq; an non omnes homines, siue potentes siue pauperes, qui religionem Christianam persequuti sunt, æquumq; ac iustum (quod sic uocamus) uehementer uiolauerunt, grauest tandem multiplicibus calamitatibus ac etiam ipso extremo exitio puniti sint.

Quotidie uidemus fures, homicidas & similes prorsus diuinitus ad pœnas retrahi, quantumuis procul aufugisse, ac sæpe in tuto esse uideantur. Sed purant sapientes mundi id tantum tenuibus acciderē, sicut Anacharsis dixerat, leges telis aranearum persimiles esse, per quas magnæ quidem aues incolumes transuolent, paræ uero tantum muscæ irritæ teneantur. Verum id quoq; falsum est, nam potentes potenter tormenta patientur.

Notum, recensq; exemplum est D. Georgij, qui quoniam Christum & miseros Christianos persequutus est, tandem cum tota sua posteritate est deletus, reliquitq; suum imperium ijs, quibus omnium minime uoluit. Perpendant etiam faces istæ diuinæ iræ exempla in liberis suis, qui putabant se, suosq; iam magnos fore, & in summum ascensuros, ut ille apud Esaiam inquit, sed Deus eis dixit, non in summum iam ascendes, sed in infernum præcipitaberis. Cum

Cum

Cum igitur experientia ipsa redarguat Epicuream istam sapientiam, ostendatque nullo modo etiam huius uitae stabilem foelicitatem, Christianam religionem ac miserum Christum in eius membris persequendo, haberi posse, detestari debemus istam impiam filiorum saeculi huius sapientiam, qui putant offendendo Deum, & placando homines, nos hic beatam, tranquillamque uitam & pacem consequi posse.

Hæc iam apud te Illustrissime Princeps ideo dissero, ut, quoniam intelligo etiam istic in Misnia tales sapientes non paucos inueniri, ostendam, quam inutili sint, quamque ab honestorum piorumque Principum consortio prorsus repellendi, quibuscumque tandem se illi titulis uendent, Siue sint D. Interim, siue D. Auaritia, siue quicumque demum similis farinae.

Offero tibi etiam hanc meam adhortationem ad constantiam in agnita IESU CHRISTI religione, & Augustana confessione, quam ad Misnicas Ecclesias scripsi, ac a T. C. hoc munusculum solimmodo peto, ne patiatur istic malos contra innocentes, constantisque Doctores furere, neue nostros istos libellos, quibus Ecclesias Christi consolamur & imbecilliores in uera pietate confirmare conamur, tanquam seditiosos sinat condemnari, atque ita miseris Ecclesiis hoc etiam paruo solatio priuari. Nihil enim profecto

fecto scio, quod in meis libellis seditiosè
dictum sit, nec pugno cum quoquam de
arcibus & regionibus, temporarioue Im-
perio, Sed tantum pias mentes per Interim
& Adiphora perturbatas & sauciatas
sanare ac confirmare conor, non eripit
mortalia, regna qui dat coelestia.

Equidem non patiar mea pia & in-
nocentia scripta pro seditiosis damnari,
Ac, si quis uel Ecclesiasticus uel politicus
gubernator ea tanquam seditiosa condem-
nauerit, nec ueras simul rationes (quod
scio impossibile esse) attulerit, Eum ego
uicissim coram tota Christi Ecclesia, tan-
quam Iesu Christi persecutorem (ut re-
uera est) accusabo & condemnabo. Scio
enim & certus coram Deo in meis preci-
bus sum, me eum scopum in meis miseris
laboribus habere, ut errores confutem,
ueram doctrinam tuear & explicem, mi-
seras conscientias nouis sophismatibus
Adiphoristarum & Interimistarum in-
tricatas & languefactas explicem & con-
firmem.

Cum igitur sim mihi bene conscius, non
patiar sane quenquam uel magnum uel
paruum mea scripta pro libitu condemna-
re. Tentet sane, qui uult aliquid contra, Næ
ego ei respondebo, Scio in hoc certamine ue-
ritatem & Deum mecum esse, non cum Adi-
aphoristis, Præter hæc duo uendicent sane
illi sibi omnia alia, non uehementer repug-
nabo. Hisce duobus ego fretus non timebo,
Quid mihi faciet homo?

Quare per Dominum Iesum te obsecro
ac ob-

ac obtestor, ne hisce paruis solatolis miseras
Ecclesias olim florentissimas priuari patia-
ris, quandoquidem isti, qui maxime debe-
bant, non dignantur miseras conscientias
præsentibus adspiciorum laqueis intrica-
tas, perturbatas & languefactas expedire
& extricare, sanare & confirmare. Nondum
enim toto hoc triennio uidi ullam ipsorum
adhortationem ad constantiam in agnita re-
ligione, sed suasiones mutationum uidi com-
plures.

Videte igitur, obsecro uos per Christum,
ut sic epicureos istos religionis Christi cor-
ruptores cohibeatis, sicq; uos in religione ge-
ratis, ne uere dici etiam in peregrinis regio-
nibus, ut Dania, alijsq; regnis possit, isto tri-
stissimo præteriti temporis, parricidalisq;
bello nihil aliud effectum, nisi, ut Christus
ipse cum optimo principe captus & expul-
sus sit. Nec uobis ab epicureis istis persuade-
ri patiamini satius esse Christum cum impi-
is persequi, quam cū Christianis pro Chri-
sto ab impijs pati. Dominus Iesus adsit

Ecclesie suæ, & omnibus suis,
AMEN.

Magdeburgæ 15. Cal. Aprilis,
Anno 1550.